

DE KIEZING

WETGEVENDE KIEZING VAN 14 OCTOBER

Socialistische Kandidaten

Anseele, beheerder van Vooruit.
Baudewyn, katoenbewerker.
De Bruyne, advocaat.
Foucaert, handelaar (gewezen wever).
Hardyns, opsteller van Vooruit (gewezen vlasbewerker).
Maenhout, hofbouwkundige.
Stautemas, opsteller van Vooruit (gewezen briefdrager).
Van Beveren, huisschilder.
Waeri, metaalbewerker.

KIEZERS!

De stemming is geheim; in het gangskan kan niemand zien voor wie gij kiest.
Stemt dus voor de socialisten.

SAMENSPRAAK

OVER DEN

Algemeenen Eigendom

tusschen twee werklieden

Karel. — Maar met uwen « t » en kan niet zijn, het socialisme, 't en kan niet zijn « »

Cies. — Neen, 't en kan niet zijn en daarmee doof. Alle menschen gelijk, wel ze zouden malkaar den kop afbijten.

Karel. — Hebt gij een kwartier tijd?

Cies. — Een half uur ook.

Karel. — Goed. De werklieden hebben veel te kort. Wordt er te weinig gemaakt?

Cies. — Neen 't, want 't is maar als wij te veel gemaakt hebben op korten tijd dat de magazijnen gaan vol liggen en wij niet voort mogen werken.

Karel. — Er is dus genoeg voor allen, werd het goed verdeeld, niemand zou te kort hebben.

Cies. — Daar hebben wij het. Elk zijn stuk. De eene eet het op, d'andere spaart het en wij zijn weer zoo ver als gisteren.

Karel. — Neen; algemeen eigendom is niet elk zijn brokke, maar voornemend een stuk en alles voor allen.

Cies. — *Comprends pas.*

Karel. — Hier, ongelooften Thomas, leg uwen vinger op de wonde.

Cies. — 'k Vraag niet liever.

Karel. — De ijzeren weg, de post, de telegraaf, aan wie behoort dat?

Cies. — Aan 't land.

Karel. — Eh wel, heeft nu elken Belg zijn broksken van den trein, of van de rails?

Hebt gij daar den algemeen eigendom niet? Behooren al die treins, statien, telegraaf, enz., niet aan alle Belgen? Kan Peereboom zeggen: dit is mijn machien? Kan de bareelwachter zeggen: dit is mijn barriere? Gij spreekt gelijk niet?

Cies. — 'k Zal het u al met 'nen keer draaien.

Karel. — 't Goevernement heeft nog meer. Het bezit miljoenen vierkante meters bosschen, waters; de gemeenten hebben weiden, gasinrichtingen, water-

leidingen, grooten schouwburg, scholen, enz. Dit alles is algemeen eigendom. De winsten daarvan gaan nu in de kas des lands, maar worden ongelukkiglijk door de rijken aan fortien verbrast.

Cies. — Wat zegt dat?

Karel. — Alles. Wel ja, wanneer het gouvernement treins kan doen loopen wat zulk een ingewikkeld werk is, kan het ook fabrieken, mijnen, werkhuizen en landen bezitten, katoen doen weven en spinnen, machienen doen maken, graan doen groeien, enz.

Cies. — Maar...

Karel. — Chut, een minuutje. Dat kan zijn, want het gouvernement heeft nu drukkerijen, arsenalen, wapenfabrieken, enz., waarom kan het het al niet hebben.

Cies. — Maar 't ware nog slechter als nu, want dan zouden de mannen van 't gouvernement alleen meester zijn over heel het land: zij zouden zeggen wat gij en ik en al d'anderen moeten doen; ons hunnen wil opdringen, die wij blindelings zouden moeten volgen, want, aangezien er maar een baas zou zijn, 'tis dien van het gouvernement, zouden wij alles moeten doen wat hij goedvindt. Ik heb het dan nog liever als nu.

Karel. — Ge kunt u nog al goed weren.

Cies. — Dat heeft mijn Peetje mij altijd gezegd, maar daarom geen kwade vrienden.

Karel. — Natuurlijk. Luister als 't u blijft, en heel aandachtig en onpartijdig. Zult gij mij niet onderbreken?

Cies. — 'k En peins het niet.

Karel. — Willen wij dat werkhuizen, fabrieken, mijnen en landen aan den Staat behooren, wij willen ook dat den Staat aan alle Belgen behoort en door alle Belgen geregeerd wordt.

Wij willen daarom algemeen stemrecht op 21 jaar voor mannen en vrouwen, volksraadpleging, dat wil zeggen, dat geen enkele wet door de Kamer aangenomen, wet zal worden vooraleer zij door de kiezers nog eens aangenomen wordt en ten derde, dat de kiezers het recht hebben de wetten die zij noodig achten aan de Kamer voor te stellen en die door haar te doen bespreken.

Op die wijze geregeerd, zal de Staat

niet meer de verdediger zijn van de voorrechten der meerderheid, maar de bestuurder der belangen van allen.

Cies. — Dit zal toch niet beletten dat de regeerders ons het werk zullen opleggen dat zij willen.

Karel. — Niet waar, want in het opmaken der reglementen van werkhuizen en fabrieken, zullen de werklieden die daar a, beiden ook iets te zeggen hebben.

Cies. — Dat verbeterd.

Karel. — 't Zal nog verbeteren. Veronderstellen wij dat fabrieken, werkhuizen, mijnen, enz., aan het land behooren: 't is in eens met de groote fortuinen, met hunne dijsstemmen en met hunnen dwang gedaan.

De werkers met hand en met den geest zullen te samen met de kleine burgers eene regeering van werkers kiezen en niet van rijke nietsdoeners gelijk de meerderheid der Kamerleden en schier al de Senateurs nu zijn.

Cies. — 't Is te hopen.

Karel. — Dit zal zijn, want de kleinen, als zij eens de macht hebben zullen zoo veel verstand hebben hunne zaken te regelen als de rijken tot hertoe de hunne geregeld hebben.

Cies. — En wat zal er dan voorvallen?

Karel. — De regeering zal de algemeene wetten regelen betreffende den duur der werkuren, het minimumloon vaststellen van de werklieden, de gezondheid der werkhuizen, het vinden van nieuwe klanten voor onze koopwaren in vreemde landen, enz., enz., maar van elke nijverheid, zou, over heel het land een raad gevormd worden, door de werklieden dezer nijverheid gekozen, die te samen met de regeerders de kwestien zouden regelen aan hunne nijverheid eigen.

Zoo zouden, bij voorbeeld, onze wevers, spinners, vlasbewerker, metaalbewerker, enz., enz., een landelijken bond hebben die met de regeerders, de reglementen der fabrieken en ateliers zou opmaken, het werkgereedschap zou regelen, prijskampen tusschen de verschillende fabrieken zou inrichten en de voortbrengst zou regelen, opdat men met niet in den zotte werkegelijk nu, d'eene maal te veel en d'ander maal te weinig.

Cies. — Maar is dat mogelijk voor een heel land?

Karel. — Maar mijn beste Cies, dat geschiedt reeds over ons werelddeelen!

De eigenaars der russische en amerikaansche petrolbronnen hebben onlangs elkander verstaan en de wereld zoo groot als zij is, in twee deelen verdeeld en zij hebben elk de helft genomen.

De belgische fabriekanten van cokes hebben een verbond gesloten en gister nog las ik in een finantieblad, dat de bestuurders van den bond besloten hadden minder cokes te doen maken omdat de prijzen te zeer daalden.

Cies. — Ga ne keer voort.

Karel. — Eens het werk zoo geregeld, zouden de werklieden eerst en vooral hun werkreglement zelf maken wat nu het geval niet is; zij zouden daardoor veel plezieriger werken; daar zij het werk zouden besturen, zouden zij zorgen dat het zoo gezond en zoo weinig gevaarlijk mogelijk zij; zij zouden het schandaal doen eindigen, waardoor meestersgasten en bestuurders goed werk geven aan jonge meisjes of getrouwde vrouwen die met hun drift gediend zijn.

Cies. — Maar al te waar.

Karel. — Zij zouden op het einde der

6 maanden den bilan opmaken en in de winsten deelen, die nu den patroon allen opstrijkt.

Cies. — En in de verliezen ook?

Karel. — Verliezen. Gaat soms een patroon of fabrikant ten onder, gij moet met mij niet bekennen dat die klasse toch gestadig verrijkt en dit door onzen arbeid.

Cies. — Ga voort, want heb ik een potje, g'hebt gij een schijffe.

Karel. — Als de werklieden de winsten ondereen zouden verdeelen, zeg ik dat twee jaar nadien hun loon zou verdubbelen.

Cies. — Allons, allons!!

Karel. — Allons, allons? Vooreerst wil ik u met honderde statistieken bewijzen dat het kapitaal van heel de wereld, meer van renten ontvangt als de arbeid aan loon.

Daarbij, als de werklieden voor zich zelf zouden werken, onder eigen controol zou er met meer moed gewerkt, worden zooveel niet vermorst en kapot geslagen worden als het nu het geval is, omdat de werklieden toch geen voordeel hebben als 't goed of slecht gaat.

Cies. — Dit is allemaal heel waar.

Karel. — En als er een nieuwe machien uitgevonden wordt, dan zouden de werklieden het voordeel der machien hebben, en legt zij meer af zij zouden er het profijt uittrekken of hun inkomen zien verminderen.

Cies. — Ja maar, ja maar!...

Karel. — *Silence dans les rangs.* Ik besluit dus: Algemeenen eigendom kan zijn, aangezien hij nu bestaat voor de ijzeren wegen, post, telegraaf, enz.

De algemeen eigendom doodt de groote fortuinen, die een gevaar zijn voor openbare welvaart en van de vrijheid der werklieden.

Hij geeft aan het land eene rechtvaardige wetgeving, meer regeling in het werk, meer moed tot den arbeid, min slachtoffers, meer rijkdom, hoog loon en dus meer welstand.

Elk werkmans moet dus voor den algemeen eigendom zijn, of hij wil arm en slaaf blijven en dan heeft hij zich niet te beklagen.

Cies. — Maar zijn de werklieden bekwaam heel het land en het werk te besturen?

Karel. — Zeker. Zijn de punten uit ons programma niet rechtvaardig. Als wij die tot wetten maakten, zouden het geen rechtvaardige wetten zijn? Marcheeren onze bakkerijen, schoentfabrieken, kleermagazijnen zoo goed niet als die der burgers?

En als wij dit kunnen, zouden wij de rest ook niet kunnen?

Cies. — Maar hoe gaat gij tot den algemeen eigendom komen.

Karel. — Dat zal ik u morgen vertellen.

Cies. — Tot morgen. Laat het niet, want ik zou het nu al willen weten.

Welsprekende cijfers

De regeering betaalt jaarlijks: **88 miljoen** voor het leger, **1 1/2 miljoen** voor de nijverheidsscholen.

De regeering der rijke menschen betaalt dus van onze centen 40 maal meer om de werklieden te leeren moorden als om hen te leeren werken.